

МІСЦЕ АРГУМЕНТАТИВНОГО ДИСКУРСУ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У зв'язку з вимогами до монологічного та діалогічного мовлення студентів немовних вищих навчальних закладів, згідно яких студенти повинні вийти на так званий рівень володіння іноземною мовою B2, участь у дискусіях повинна займати значне місце у процесі навчання. Необхідним є формування таких вмінь:

1. виступати з підготовленими доповідями-презентаціями як за темам своєї спеціальності, так і за суспільно-політичними темами;
2. брати участь у дискусії за темою доповіді;
3. користуватись базовими засобами зв'язку для об'єднання в чіткий логічний дискурс.

Одне з найпоширеніших визначень дискурсу належить Н.Д. Арутюновій і полягає в тому, що дискурс – це мовлення, занурене у життя. Зазвичай у житті людина діє на основі своїх переконань. Переконання – це не лише уявлення про реальність, але й оцінки, ідеали, норми. Отже майбутні спеціалісти інженерного профілю повинні вміти відстоювати свою точку зору, впливати на співрозмовника. Крім того сучасний інженер повинен уміти користуватись технічною літературою, ресурсами Інтернету. Тому необхідно удосконалювати методики навчання монологічному висловлюванню іноземною мовою студентів технічних спеціальностей.

Аргументація є формою діяльності, в процесі якої мовець реалізує себе як мовну особистість і залучає комунікативні навички, знання, уявлення, здоровий глузд, систему цінностей, епістимічний та емоційний стан, культуру логіки, соціальний статус і соціальні ролі, які доводиться виконувати, демонструючи мовну, комунікативну та лінгвістичну компетенцію. Отже, аргументація – це комплексне явище, що пояснює інтегральний характер теорії аргументації. Оскільки аргументативний дискурс виділяється як тип в залежності від спрямованості комунікативних дій і способу мовленнєвої дії поряд з наративним, директивним і пропагандистським, то аргументативний дискурс визначають як цілеспрямоване мовлення в соціально детермінованій ситуації з метою створення когнітивного і аксіологічного унісона. Поняття аргументативного дискурсу дозволяє врахувати невербальні аспекти комунікації а також невербально-релевантні немовні компоненти, включаючи антропологічні і соціальні фактори. В ньому актуалізується комунікативна ситуація, враховується інтеракціональний характер комунікації, тому що дискурс – це завжди системний процес координації діяльності комунікантів. В ньому також мовна особистість реалізується як вид повноцінного представлення особистості, що містить психологічні, соціальні, етичні та інші компоненти, але переломлені через її мову, її дискурс.

У навчанні усного мовлення студентів виділяють три етапи. На першому етапі формуються лексичні, граматичні навички а також навички вимови.

Робота на даному етапі може проходити як на основі усного випередження, так і на після текстовій стадії. Другий етап відбувається на основі підготовленого усного висловлювання, тобто монологу, що базується на вольових зусиллях. На третьому етапі мовленнєвий матеріал використовують у нових умовах для вирішення нових, більш складних задач.

Практика показує, що це малоефективно. З іншого боку аргументативний дискурс має великий навчальний потенціал. Навчання студентів в аргументативному дискурсу полягає в створенні висловлювання, яке б справляло максимальний вплив на слухача. Навчання аргументативному дискурсу повинно відбуватись на основі таких принципів, принцип когнітивного розриву, автентичності та інтерактивності. Починати потрібно з системи мовленнєвих тренувальних вправ, метою яких є підготовка студентів до розгортання власних аргументативних висловлювань.

Навчання аргументативному дискурсу потрібно починати з перетворення монолога-повідомлення в монолог-переконання шляхом його лексико-граматичного і смислового ускладнення. Це відбувається у два етапи: ускладнення висловлювання за допомогою ввідних та службових слів, що забезпечують перехід до нової інформації, так званих транзитивів, лексичних замінів і парафраза та використання монологів у нових проблемних ситуаціях. Перш за все використовуються транзитиви, за допомогою яких вводяться наслідки, причина/результат, контрастна інформація, порядок, висновок. Спочатку відбувається стимулювання висловлювання у вигляді одного самостійного речення, що містить одну думку. Наприклад можна використати такі вправи, як: *дайте відповідь на запитання, поясніть причину, поясніть що є наслідком тверджень, закінчить речення*. Далі студентів навчають монологу у формі кількох логічно зв'язаних речень: *доповніть (або розширте) твердження, використайте синоніми*. Під час навчання монологу-висловлюванню пропонують такі лексичні мовленнєві вправи: *дайте визначення, перефразуйте твердження*. Подальший розвиток монологу – доказу реалізується за допомогою ускладнення комунікації на рівні комунікативних блоків. Навчання монологу-виступу у вигляді аргументативного дискурсу відбувається за рахунок створення нових мовленнєвих ситуацій, в результаті чого студенти виходять на рівень використання в мовленні кількох комунікативних блоків. Останній етап потрібно закінчити створенням мовленнєвої ситуації, що дозволяє розвивати невідготовлене аргументативне висловлювання.

Література:

1. *Льдокова М.Н.* Обучение аргументативному дискурсу студентов технического вуза.//Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия «Филология». 2007, - Т. 20 (59), №2 - С. 112-117.
2. *Ляховицкий М.В.* Методика преподавания иностранных языков – М.: Высш. Школа, 1981. – 159 с.